

før det oppløses, til å gi uttrykk for mitt syn. Selvsagt bøier jeg mig for presidentens protest, men jeg vil forbeholde mig å komme tilbake til spørsmålet om presidentens berettigelse til å nekte fremsettelse av forslaget ved denne leilighet.

Støstad: Jeg kan ikke skjønne at der er nogen foranledning til allerede nu å reise en debatt om det spørsmål som hr. Moseid har vært inne på. Jeg tror at man får avvende den redegjørelse som presidenten har nevnt vil komme til å foreligge for Stortinget om ikke så særlig lenge. Når man har sett den, kan det være tid til å ta opp til overveielse det spørsmål som hr. Moseid har vært inne på. Personlig vil jeg ha sagt at jeg tror det er vanskelig å komme til noget annet resultat enn at en grunnlovsforandring trer i kraft i det øieblikk den er vedtatt av Stortinget.

Magnus Nilssen: Jeg er enig i at man ikke kan reise nogen debatt om dette spørsmål nu. Men såvidt jeg forstod, vilde hr. Moseid hevde den opfatning at det nåværende storting, som har vedtatt en grunnlovsforandring, kunde vedta en tilleggsbestemmelse om at den grunnlovsforandring ikke skal gjelde før senere, og siden det er uttalt her i Stortinget, vil jeg for min del ha sagt at jeg anser det for å være helt utelukket og stridende mot Grunnloven og den praksis som alltid har vært fulgt ved behandling og ikrafttreden av grunnlovsforslag. Det kan ikke være tvil om at hvis en slik fremgangsmåte skulde ha vært fulgt, måtte det ha vært bestemt i det vedtatte grunnlovsforslag, og vært grunnlovsbestemmelse. Nogen fortolkning eller tilleggsbestemmelse utover det som er vedtatt som grunnlov, kan efter min formening Stortinget ikke vedta.

Presidenten: Presidenten kan ikke tillate nogen realitetsdebatt om dette spørsmål. Presidenten finner det helt naturlig efter hr. Moseids opfatning at han har bragt spørsmålet frem her, men presidenten kan ikke erkjenne at der er nogen hjemmel for den betraktning at spørsmålet bør diskuteres av dette storting. Der er intet til hinder for at spørsmålet diskuteres på samlingen i 1939.

Moseid: Det blev uttalt her av to talere at der ikke kan være tvil om hvorledes denne grunnlovsendring skal forstås, men de herrer vet jo at der er tvil om det, og der må en fortolkning til for å klargjøre hvorledes den skal forstås. Under den forutsetning er Stortinget — det samme storting som har vedtatt grunnlovsbestemmelsen — den rette instans til å gi den fortolkning. Ut fra det syn har

jeg tatt ordet her, fordi det er den siste anledning Stortinget har til å kunne treffe en slik avgjørelse. Et nytt storting kan efter min mening neppe gjøre det.

Det er ikke — slik som hr. Magnus Nilssen var inne på — tale om å vedta en ny grunnlovsbestemmelse, men det er tale om å gi uttrykk for hvorledes Stortinget selv forstår den grunnlovsbestemmelse som det vedtok i 1938.

Presidenten: Presidenten finner å burde gjøre opmerksom på at tolkningen er allerede gitt, idet utenriks- og konstitusjonskomiteen i sin innstilling enstemmig fortolket grunnlovsbestemmelsen, og der fremkom ikke nogen protest mot det. Men i det øieblikk der er reist tvil, finner presidenten det helt naturlig at spørsmålet blir gjenstand for overveielse av Stortinget. Det er ikke noget nytt storting i konstitusjonell forstand som trer sammen imorgen — det er det samme storting til en ny sesjon,

Moseid: Nei.

Presidenten: — og der er intet til hinder for at spørsmålet der bringes frem og diskuteres.

Møtet blev derefter utsatt til klokken 12,45.

Mottatt av den dertil opnevnte deputasjon innfant Hans Majestet Kongen og Hans Kongelige Høihet Kronprinsen sig den 10 januar kl. 13 i Stortinget, ledsaget av den norske regjering's medlemmer og flere autoriteter.

Hans Majestet Kongen uttalte:

Hr. president! Folkets representanter!

Siden Stortinget var samlet sist, har jeg hatt den store sorg å miste min høit elskede kone.

En stor trøst i sorgen har det vært for mig og familien å få så mange deltagende bevis fra alle hold på at Dronningens bortgang har gjort et sterkt inntrykk på hele landets befolkning, både ute og hjemme; for det viser oss at Dronningens innsats i disse år er både blitt påskjønnnet og forstått.

La oss lyse fred over hennes minne.

Efter 2 minutters stillhet uttalte Hans Majestet videre:

Da Stortinget har tilkjennegitt at det har tilendebragt sine forhandlinger, erklærer jeg herved, overensstemmende med Grunnlovens § 80, det 87de ordentlige stortings forhandlinger for avsluttet.

Derefter uttalte **presidenten** (Hambro):

Herre Konge,

Deres Kongelige Høihet.

Det er med dypt vemod vårt land har mottatt meddelelsen om Hennes Majestet Dronningens død. Og når det 87de ordentlige storting idag har avsluttet sine forhandlinger, er det i sorg over det tap Kongehuset og det norske folk har lidt.

Da vi den 26de november stod ved Honnør-bryggen og Dronningen for siste gang vendte hjem til Norge, gikk våre tanker naturlig til den høstdag for 33 år siden da så mange av oss stod under Akershus og ventet på at Dronning Maud med Kong Haakon og Kronprins Olav for første gang skulde stige i land i Norge.

For de fleste av oss var det under et sterkt inntrykk av en historisk fullbyrdelse. Og i det tredjedels århundre som siden er gått, er denne følelse blitt stadig sterkere, og den har aldri vært mer levende enn den gråværsdag da Dronningen for siste gang vendte hjem og blev mottatt med mer åpne hjerter av det norske folk enn nogensinne. Hun var den første Dronning som vårt folk på mer enn 500 år kunde kalle udelt sin egen, den første som på 575 år skulde stedes til hvile i Norges jord, som så helt var blitt hennes egen.

De 33 år har bragt overveldende omskiftelser i verden; men for Norge har det vært en lykkelig tid, og det er naturlig for oss idag å erkjenne hvor stor del vårt Kongehus har i at det lange spann av år har vært en fredens og den rolige utviklings tid for vårt land, og å minnes med takk hvor fullt og helt Dronning Maud gjorde til sitt Kongens valgsprog og levet det som en selvfølge hver dag.

I mange og skiftende bilder ser vi idag Dronningens skikkelse for våre øine; vi ser henne som hun kom med «Heimdal» i 1905; ved kroningen i Trondhjems domkirke i 1906; ved jubileet i 1914; på Stiklestad i 1930; vi ser henne her i salen; men aller klarest ser

kanskje Stortingets medlemmer henne på Slottet i Oslo, hvor vi så mange ganger har trykket hennes hånd når hun ved Kongens side bød oss velkommen, uten at vi har kunnet si henne hvor høit vi har vurdert en tradisjon hun sammen med ham har grunnlagt, og som har hatt sin betydning for hele den samarbeidets og fordragelighetens ånd som langsomt har arbeidet sig frem hos vårt folk i disse 33 år.

Dronningen døde borte fra Norge, i sin barndoms og ungdoms land. Og det er umulig å minnes henne her idag uten å nevne hvor høit Stortinget påskjønner den deltagelse for vårt land som blev gitt uttrykk i det britiske parlament, og uttale at vi med takknemlighet vil erindre de ord som blev talt av den britiske statsminister, av representanter for regjeringen og for alle partier i parlamentet.

Deres Majestet og Dronning Maud har gjort kongemakten og kongenavnet til mer av et samlende symbol på rikets enhet og helhet enn det nogen gang har vært. Og Dronningen blev det ved sin død i ennu høiere grad, da vi alle i et glimt så hvorledes hun var ett med oss og betraktet det som sin høie stillings rett og opgave å tjene og å øve godhet.

Og når Stortinget skilles i det samme ønske som da vi møttes, da legger vi idag en særlig varme og takknemlighet og en dypere betydning enn vanlig i de gamle ord:

Gud bevare Kongen og fedrelandet!

Dette ønske istemte Stortingets øvrige medlemmer.

Hans Majestet Kongen og Hans Kongelige Høihet Kronprinsen med følge forlot derefter stortingssalen, ledsaget av den deputasjon som hadde fungert ved mottagelsen.

Stortingets forhandlingsprotokoll blev derefter underskrevet av de tilstedeværende representanter.